

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ
Факультет урбаністики та просторового планування
Кафедра політичних наук і права

Турянський Ярослав Олегович

**ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНЕ ПАРТНЕРСТВО ЯК СУЧАСНИЙ
ІНСТРУМЕНТ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ У СФЕРІ
МІСТОБУДУВАННЯ**

*Кваліфікаційна робота
на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності
281 “Публічне управління та адміністрування”*

Науковий керівник:
доцент кафедри політичних
наук і права, к. держ. упр.
Хлапонін Дмитро Юрійович

Київ–2022

АКТУАЛЬНІСТЬ ДОСЛІДЖЕННЯ

Державно-приватне партнерство вбачається дієвою системою відносин держави з приватним сектором задля консолідації ресурсів та взаємовигідного розподілу ризиків, відповідальності і винагород в процесі реалізації довгострокових інфраструктурних проєктів.

Цей механізм співпраці успішно застосовується як економічно розвинутими країнами, так і тими, що вирішують завдання з відновлення національної економіки в несприятливих умовах.

Для України, за складних обставин російського вторгнення, державно-приватне партнерство, в першу чергу, може стати дієвим інструментом залучення приватного капіталу в сферу містобудування у стислі терміни, а також сприяти відновленню економіки за відсутності значних державних вкладень.

СТИСЛИЙ ОГЛЯД ЛІТЕРАТУРНИХ ДЖЕРЕЛ

Проблеми державно-приватного партнерства розглядають у своїх працях вітчизняні та іноземні науковці, зокрема Р. Бачо, Б. Вайс, В. Варнавський, Т. Гавриш, Дж. Делмон, Н. Дутко, І. Запатріна, О. Карий, В. Круглов, О. Малін, А. Міцкан.

Науковцями сформульовано підходи до визначення сутності поняття «державно-приватне партнерство», виявлено переваги та недоліки цього інструмента публічного управління, вказано на проблемні аспекти реалізації проєктів ДПП в Україні.

Разом з тим, незважаючи на значну кількість опублікованих праць та їх наукову цінність, особливості застосування державно-приватного партнерства у процесах публічного управління в сфері містобудування потребують додаткового вивчення.

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ДОСЛІДЖЕННЯ

МЕТОЮ кваліфікаційної магістерської роботи є удосконалення державно-управлінських методів застосування державно-приватного партнерства як сучасного інструменту публічного управління у сфері містобудування.

Для досягнення зазначеної мети у магістерській роботі було поставлено та вирішено такі **ЗАВДАННЯ**:

1. *Охарактеризувати* теоретичні засади державно-приватного партнерства.
2. *Проаналізувати* світовий досвід реалізації проєктів державно-приватного партнерства у сфері містобудування.
3. *Дослідити* сучасний стан державно-приватного партнерства у сфері містобудування в Україні.
4. *Сформулювати* практичні рекомендації та пропозиції щодо застосування державно-приватного партнерства у сфері містобудування в Україні.
5. *Окреслити* перспективи застосування державно-приватного партнерства як інструмента публічного управління у сфері містобудування в Україні.

ОБ'ЄКТ ТА ПРЕДМЕТ ДОСЛІДЖЕННЯ

ОБ'ЄКТ ДОСЛІДЖЕННЯ –
процес державно-приватного
партнерства.

ПРЕДМЕТ ДОСЛІДЖЕННЯ –
державно-приватне партнерство як
сучасний інструмент публічного
управління у сфері містобудування.

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

У ході виконання кваліфікаційної роботи використовувалися такі методи:

компаративного аналізу (визначення основних підходів до змісту поняття «державно-приватне партнерство»), статистико-економічний (під час аналізу стану реалізації державно-приватного партнерства в Україні);

системного аналізу (розробка пропозицій щодо внесення змін до нормативно-правових актів, що стосуються реалізації проєктів державно-приватного партнерства);

діалектичний (для з'ясування ролі державно-приватного партнерства в діяльності органів публічної влади);

аналізу і синтезу (окреслення перспективи застосування державно-приватного партнерства як інструмента публічного управління у сфері містобудування в Україні).

ОСНОВНІ ВИСНОВКИ ТА РЕЗУЛЬТАТИ (початок)

1. ДПП доцільно розглядати як інституційно визначений комплексний механізм взаємовідносин суб'єктів публічного управління з суб'єктами приватної форми власності у сфері містобудування на умовах довгостроковості, поєднання фінансових та управлінських ресурсів, розподілу повноважень, ризиків, витрат, відповідальності, який дозволяє забезпечити високу техніко-економічну ефективність реалізації суспільних та державних інтересів, у порівнянні із здійсненням такої діяльності державою самотійно, шляхом створення та експлуатації інфраструктурних об'єктів та надання суспільних послуг.

Розглянута класифікація форм ДПП за його моделями, метою створення, ознакою цілеспрямованості партнерських відносин, ступенем участі приватного сектору та формами взаємодії свідчить про універсальність цього механізму взаємодії публічного та приватного секторів для рішення низки довгострокових завдань щодо формування спільних інвестиційних ресурсів публічного та приватного секторів, підвищення ефективності використання об'єктів державної власності на основі підприємницької мотивації, створення нових методів управління, доданої вартості для споживачів і суспільства загалом, більш об'єктивного визначення потреб ринку та оптимального використання ресурсів.

Ключова роль ДПП в діяльності органів публічної влади полягає у зміні функцій уповноважених органів публічної влади з органу, який володіє та експлуатує, в орган, який адмініструє і контролює. Це дозволяє останнім підвищити рівень якості публічних послуг, зменшивши при цьому бюджетні видатки на надання цих послуг.

ОСНОВНІ ВИСНОВКИ ТА РЕЗУЛЬТАТИ (продовження)

2. Аналіз світового досвіду використання механізмів ДПП свідчить, що успішності його реалізації сприяють: розвиненість ринкової торгівлі та паритетність у взаємовідносинах публічного та приватного секторів; використання ДПП в інфраструктурній сфері та сферах, відповідальність за які раніше несли виключно органи публічної влади: загальній освіті, охороні здоров'я, водопостачанні, будівництві доріг тощо; функціонування ДПП як на державному рівні, так і на рівні територій; створення спеціальних інституційних організацій, які були б відповідальні за дотримання всіх регламентованих у контрактах умов ДПП, у тому числі за цільове використання інвестиційних коштів; обґрунтований вибір пріоритетної сфери з використання механізмів ДППу сфері містобудування.

ОСНОВНІ ВИСНОВКИ ТА РЕЗУЛЬТАТИ (продовження)

3. Дослідження розвитку ДПП в Україні дозволяє виділити позитивні тенденції, зокрема в частині: оновлення законодавчої бази щодо ДПП та концесій, відкриття зовнішніх пропозицій щодо ініціювання потенційними партнерами національних або регіональних проєктів ДПП, комплексності відкритих концесійних проєктів, а також інституційного забезпечення ДПП.

Основними проблемами в реалізації проєктів ДПП у сфері містобудування в Україні є: тривала окупність потенційних об'єктів ДПП, проблеми фінансування проєктів з боку держави, недостатність довіри та співробітництва між партнерами, складне та суперечливе законодавство у сфері ДПП; невдалий вибір методології оцінювання та попереднього проєктування, недостатня фаховість публічного партнера для підготовки проєктів ДПП, відсутність єдиної уніфікованої процедури визначення та оголошення приватного партнера для всіх проєктів ДПП, проблеми справедливості оцінювання вкладу приватного партнера, ментальність державного менеджменту, низка політичних, ідеологічних та технологічних проблем об'єктивного і суб'єктивного характеру, зокрема: політичні кризи та нестабільність; непривабливість інвестиційного клімату, низький рівень довіри бізнесу та суспільства до владних структур та їх менеджменту.

ОСНОВНІ ВИСНОВКИ ТА РЕЗУЛЬТАТИ

(продовження)

4. Підвищення ефективності впровадження ДПП у сфері містобудування вимагає:

- економічних реформ, направлених на подолання гострих соціально-економічних криз, врегулювання умов приватизації, демократизація економіки, детінізація економіки, посилення відповідальності роботодавців, боротьбі з корупцією;

- соціальних змін, орієнтованих на розвиток соціальних програм та поширення мережі соціальних послуг;

- вдосконалення правового регулювання, спрямоване на розробку та прийняття стратегічних законодавчих актів, які формують довгострокову стратегію розвитку ДПП, удосконалення законодавчих актів у сферах, що пов'язані із впровадженням проектів ДПП у сфері містобудування, зокрема, щодо спрощення та скорочення процедур підготовки проектів, вдосконалення механізмів добору приватного партнера, отримання ним права на користування земельними ділянками та дозвільної документації, пільгового оподаткування, надання військово-цивільним адміністраціям повноважень на укладення договорів ДПП, створення умов для реалізації проектів ДПП щодо комплексного збереження й розвитку об'єктів культурної спадщини та об'єктів культурного призначення;

- запровадження інновацій, що передбачає провадження технологій випереджаючого розвитку, розробки та реалізації методологічних підходів управління інноваційним розвитком, досягнення суспільної згоди щодо просування інноваційної політики, дотримання принципу пріоритетності і стратегічного інвестування.

ОСНОВНІ ВИСНОВКИ ТА РЕЗУЛЬТАТИ

(продовження)

4. До практичних рекомендацій, направлених на підвищення ефективності застосування ДПП у сфері містобудування віднесено:

- врегулювання питань щодо порядку надання в концесію об'єктів комунальної власності;
- затвердження розширеного переліку потенційних проєктів ДПП;
- реалістичну оцінку потенційної спроможності приватного партнера;
- докладне врегулювання договірних відносин у рамках ДПП в частині питань, залишених чинним законодавством на розсуд сторін;
- визначення функціональних обов'язків співробітників органів публічної влади, до компетенції яких відноситиметься супровід реалізації проєктів ДПП із залученням консультативної підтримки експертів із правових, економічних, адміністративних та інших питань;
- проведення консультацій з громадськістю на всіх етапах реалізації проєктів ДПП;
- забезпечення професійної підготовки з питань ДПП як для посадових осіб органів публічної влади, так і для зацікавлених представників приватного сектору.

Наголошено на важливості громадського контролю за реалізацією проєктів ДПП.

ОСНОВНІ ВИСНОВКИ ТА РЕЗУЛЬТАТИ (продовження)

5. З'ясовано, що ключовим напрямком застосування ДПП у сфері містобудування є залучення приватного сектора до реалізації заходів, передбачених програмами комплексного відновлення територій.

Розвиток ДПП як інструмента публічного управління у сфері містобудування повинен передбачати впровадження європейських екологічних, енергетичних, безпекових стандартів, ревіталізацію міського середовища, переорієнтацію транспортної мережі.

ПРАКТИЧНЕ ЗНАЧЕННЯ ОТРИМАНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

Практичне значення отриманих результатів полягає у можливості використання органами виконавчої влади пропозицій щодо внесення змін до існуючих законодавчих актів для вдосконалення правового забезпечення реалізації проєктів державно-приватного партнерства у сфері містобудування.

Запропоновані у кваліфікаційній роботі теоретичні положення, висновки і рекомендації можуть бути використані:

- центральними органами виконавчої влади під час визначення ключових засад державного регулювання державно-приватного партнерства;
- місцевими органами влади для реалізації проєктів державно-приватного партнерства сфері містобудування;
- закладами вищої освіти у процесі професійної підготовки здобувачів вищої освіти за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування».

АПРОБАЦІЯ РЕЗУЛЬТАТІВ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ І ПУБЛІКАЦІЇ

Тези доповіді «Роль державно-приватного партнерства у діяльності органів публічної влади» були опубліковані у збірнику матеріалів міжнародного круглого столу до Дня Незалежності України «Незалежність України: сучасна доктрина і практика публічного управління» 22 серпня 2022 року, м. Київ.

СТРУКТУРА ТА ОБСЯГ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

Кваліфікаційна магістерська робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (75 найменувань). Повний обсяг роботи становить 69 сторінок. Робота містить 2 рисунки, 4 таблиці.

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!